

ความเป็นธรรม กับสุขภาวะทางสังคม

สุขภาพ คือ สุขภาวะทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางปัญญา

สุขภาวะทางสังคม หมายถึง การมีความสัมพันธ์ที่ดี เช่น ในครอบครัว ในชุมชน ในองค์กร ในสังคม และระหว่างประเทศ

ในสังคมถ้ายังมีความเสมอภาค ทรานสปาร์เรนซี และความเป็นธรรมเท่าไร สังคมยิ่งมีสุขภาวะ ในประเทศนอร์เวย์ ช่องว่างระหว่างคนมีรายได้ต่ำสุดกับสูงสุดห่างกัน ๔ เท่า เท่านั้น คนนอร์เวย์ไม่ต้องการให้ช่องว่างนี้ห่างมากกว่านี้ เพราะถ้าห่างมากกว่านี้จะมีอาชญากรรมมากขึ้น คนมีรายได้มากจึงยินดีเสียภาษีที่สูงมากกว่าที่จะเห็นประเทศมีอาชญากรรมสูงขึ้น

ช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวยถ้าห่างมากเกินไปจะนำมาซึ่งปัญหาต่างๆ เช่น อาชญากรรม ความขัดแย้ง ความรุนแรง และปัญหาทางการเมือง สังคมไทยมีปัญหาเชิงโครงสร้างที่ทำให้ขาดความเป็นธรรม ความยากจนเกิดจากการขาดความเป็นธรรม ฉะนั้น เมื่อเร่งการพัฒนาเศรษฐกิจบนโครงสร้างที่ขาดความเป็นธรรม ช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวยยิ่งห่างมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ รวมทั้งความขัดแย้งทางการเมือง

ความขัดแย้งทางการเมืองอย่างไม่มีทางออกขณะนี้ ลึกๆ แล้วเกิดจากการขาดความเป็นธรรมการจะลดความขัดแย้งและความรุนแรงได้ต้องขจัดความไม่เป็นธรรม การขาดความเป็นธรรมเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ยาก มหาวิทยาลัยต่างๆ ควรวิจัยเรื่องความเป็นธรรม โดยศึกษาความซับซ้อนของระบบต่างๆ ที่ขาดความเป็นธรรมออกมาให้สังคมเข้าใจ ประชาชนจึงจะสามารถจับต้องและขับเคลื่อนเพื่อสร้างความเป็นธรรมได้ ความไม่เป็นธรรมเป็นเรื่องแก้ไขได้ยาก ไม่มีสถาบันใดในสังคมจะแก้ไขได้ นอกจากประชาชนจะเข้าใจและเข้ามาขับเคลื่อนเพื่อแก้ไขโครงสร้างที่นำมาสู่ความไม่เป็นธรรม คนไทย องค์กร และสถาบันทั้งหมดควรสนใจเรื่องความเป็นธรรม เข้าใจความไม่เป็นธรรมที่ซ่อนอยู่ในระบบต่างๆ และช่วยกันขับเคลื่อน สร้างความเป็นธรรม

ต่อเมื่อมีความเป็นธรรม จึงมีสังคมสันติสุข

ประเวศ วะสี

ขอบคุณ ผู้เขียนทุกท่านที่ช่วยเขียนเป็นวิทยาทาน

■ บทความที่ตีพิมพ์ในนิตยสาร “หมอชาวบ้าน” ยินดีที่จะนำไปเผยแพร่เป็นวิทยาทานสู่ประชาชน แต่ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางการค้า

■ ข้อความโฆษณาใดๆ ที่ตีพิมพ์ในนิตยสารหมอชาวบ้านเป็นไปตามเงื่อนไขทางธุรกิจการค้า คณะบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป